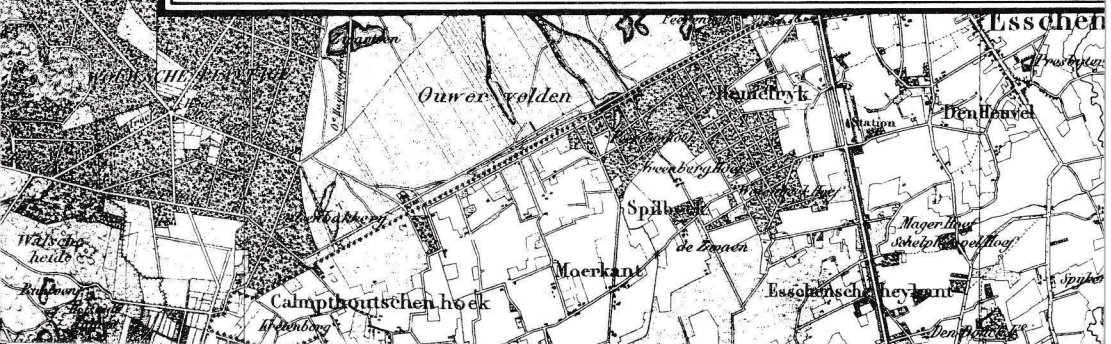

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

3/4-'98

De Wouwse Lambertusschool

8. De school in en na de oorlog

In de Tweede Wereldoorlog werd normaal lesgegeven in het schoolgebouw van de Lambertusschool. Alleen in de laatste maanden voor de bevrijding liep het spaak. Bij de bevrijdingshandelingen liep het gebouw wel wat schade op en leermiddelen werden voor oneigenlijke doeleinden gebruikt, maar de lokalen zouden met weinig middelen opgelapt kunnen worden. Tot op 27 februari 1945 een V1 in de Doelen viel, waarbij onder meer schoolhoofd J. Baeten om het leven kwam. De school werd toen zwaar beschadigd.

Wie zich afvraagt waar de kinderen op dat moment les kregen, vindt het antwoord in een rekeningoverzicht dat de gemeente Wouw maakte aan de hand van het kasboek van het kerkbestuur van de Lambertusparochie. Op 31 maart 1944 was f 30,10 betaald aan J. Gerritsen, caféhouder in Wouw. Op 25 april 1944 was een bedrag van f 120,- betaald aan J. Gerritsen en P. Broeren, caféhouders in Wouw. In beide gevallen staat in het kasboek te lezen dat het om huur van schoolruimte gaat. Op 13 november 1945 werd aan Jac. Somers, caféhouder in Wouw nog eens f 150,- betaald voor huur van schoolruimte. Tenslotte ontving het kerkbestuur op 26 juli 1944 f 2,80 en dat zou voor de huur van de sacristie zijn. Tellen we daar het bedrag van f 265,97 bij dat het kerkbestuur betaalde aan koperslager A. Timmermans voor het leveren van nieuwe privaten. die door de tankvalarbeiders totaal vernield waren, dan moest de gemeente Wouw f 568,87 terugbetalen aan het kerkbestuur voor de huur van extra schoolruimte en vernielingen aan de school. In dat bedrag waren natuurlijk niet de vernielingen na de bevrijding inbegrepen.

Direct na de oorlog wilde de gemeente beginnen met het herstel van het gebouw. Dat ging allemaal nog niet zo simpel. Op 1 oktober 1945 schreef het kerkbestuur een brief aan de gemeente waarin er op werd gewezen dat door de V1 die op 27 februari 1945 was gevallen er voor een bedrag van f 26.029,- schade was ontstaan aan het gebouw. Er zou zeker 12 tot 14

Hoofdonderwijzer Jan Baeten had een strenge blik en genoot mede daardoor ontzag bij leerlingen en ouders van de Lambertusschool. (Foto collectie Chr. van Oers-Wouw)

weken gewerkt moeten worden voor die schade hersteld was en dat leverde voor zeven of acht arbeiders werk op."¹⁾

Gevorderd

Uit een brief van 19 december 1950 die de gemeente Wouw schreef aan 'Het Bureau Financiering Wederopbouw Publiekrechtelijke Lichamen' blijkt ook in welke periode de school gevorderd was. "De burgemeester der gemeente Wouw verklaart: dat de RK Jongensschool St. Lambertus te Wouw van 1 maart 1944 tot en met 6 februari 1945 gevorderd werd door Duitse en geallieerde militairen, gespecificeerd als volgt: van 1 Mrt 44 t/m 2 Sep 44 door Duitsers t.b.v. tankvalarbeiders; van 2 Sep 44 t/m 28 Oct 44 door Duitse militairen; en van 28 Oct 44 t/m 6 Feb 45 door geallieerde militairen."²⁾

Tijdens de tijdelijke verhuizing van de kinderen naar Wouwse cafés bleef een groot deel van het lesmateriaal in de school. Wandborden, landkaarten en gordijnen werden niet meegenomen. Daardoor liep dit deel van de inventaris flink schade op, want de tankvalarbeiders en de Duitse en geallieerde militairen gingen niet erg voorzichtig met het schoolmateriaal om. „Volgens mededeling van het hoofd van de R.K. Jongensschool te Wouw werden de hierboven bedoelde wand- en landkaarten na de bevrijding gebruikt om de door de oorlogshandelingen vernielde ramen te dichten, terwijl andere leermiddelen werden ontvreemd. De gordijnen werden vernield door beschietingen,” schreef het college aan het Bureau in Den Haag.

De schade die aan de schoolbanken en de lessenaars ontstond was een gevolg van de V1 die op 27 februari 1945 in de onmiddellijke omgeving van de school viel. De school was juist begin februari weer vrijgegeven en door de kinderen in gebruik genomen.

Stijging

Na de oorlog werd er regelmatig een en ander aangevraagd bij de gemeente. Dat werd dan meestal gedeeltelijk als oorlogsschade opgevoerd. Op 28 februari 1952 sprak de raad over neen bedrag van f 7.600,- voor de verbetering van het schoolplein. Tegelijkertijd moest de 'overdekte

Bid voor de Ziel van Zaliger
JOHANNES BAETEN

echtgenoot van

Johanna Rosalia Regina Meyers

eerste hoofd der St. Lambertus-school te Wouw gedurende ruim dertig jaren, weldoener der kerk, oprichter en voorzitter van de St. Vincentius-vereniging en het W.G. Kruis, lid van het Hoofdbestuur der diocesane en nationale Katholieke onderwijzers-organisaties, van de confrerie van het Allerheiligste Sacrament, de Aartsbroederschap van het H. Hart, de H. Familie en de K.A., begiftigd met het gouden erekruis Pro Ecclesia et Pontifice,

geboren te Rijen 7 Maart 1885, als
slachtoffer van het oorlogsgeweld ge-
vallen te Wouw 28 Februari 1945.

Die velen tot gerechtigheid opleiden, zullen
schitteren als de sterren altijd en voor eeuwig.

Dan. 12.3.

Die mij zag, gaf getuigenis van mij, omdat
ik den arme, die om hulp riep en den wees,
die geen helper vond, redde. De zegenbede
van hem, die op het punt stond te vergaan,
kwam over mij; het hart der weduwe heb
ik vertroost.

Job 29, 11-13.

Voorwaar Ik zeg u, wat gij aan een van
deze Mijn geringste broeders gedaan hebt,
dat hebt gij aan Mij gedaan. Mt. 25, 40.
Heilige Vader, bewaar in Uw Naam hen,
Gij mij gegeven hebt.

Joh. 17, 11.

Jezus, Maria, Jozef 7. j.a.t.

j. Tholhuysen Koster Wouw K 1961.

Bidprentje van Johannes Baeten, het eerste hoofd van de Lambertusschool. Hij overleed aan de gevolgen van een V1 die in de Doeldreef viel. Hij was getrouwd met Johanna Rosalia Regina Meyers, een zus van juffrouw Maria Meyers die tientallen jaren aan de Lambertusschool verbonden was. (Collectie René Hermans-Wouw)

speelplaats', waar ook de buitenwc's stonden, worden opgeknapt en dat ging een bedrag van f 3.765,80 kosten.³⁾

In 1953 werd de jongensschool op waterleiding en riolering aangesloten. B & W gaven in de raad als hun mening dat het onderhoud en de hygiëne op de school te wensen overlieten. Zij zouden de zaak in de gaten houden, waarbij het college aangaf dat er langzaam verbeteringen optraden, maar omdat het kerkbestuur tevens schoolbestuur was, kon de gemeente lang niet altijd optreden.

Direct na de Tweede Wereldoorlog had zich ook in Wouw een geboortegolf voorgedaan. Dat betekende dat vanaf 1951 het aantal leerlingen snel steeg. De school moest daarom meer meubilair hebben en per brief van 26 mei 1955 werd het gemeentebestuur de vraag voorgelegd om een bedrag van f 3.607,50 beschikbaar te stellen voor nieuwe schoolbanken. In een toelichting geeft pastoor Th. Wolters namens het kerkbestuur aan dat er noodzitplaatsen zijn gemaakt door stoelen achter de laatste banken te zetten. „Mede op advies van dokter Konings, de schoolarts, zouden we het meubilair van de hele eerste klas willen vervangen door modern schoolmeubilair, aangepast aan de kleinste leerlingen. De vrijkomende banken willen we door opschuiving verdelen over de andere klassen,” besluit de pastoor zijn toelichting.⁴⁾

De gemeente Wouw wilde niet over één nacht ijs met zo'n uitgave en vroeg advies aan inspecteur P.A. Eggermont. Die kwam met een heel wat minder gunstig kostenplaatje voor de gemeente aan. Hij was de mening toegedaan dat geleidelijk alle inventaris vernieuwd moest worden. Dat kon in drie jaar gebeuren, waarbij steeds voor twee klassen nieuw meubilair aangekocht moest worden. De totale kosten werden door hem geschat op f 10.000,- als de voorkeur uit zou gaan naar banken en om f 15.000,- als de keuze zou vallen op tafels en stoelen. „De aanschaffing dient overigens in overleg met mij te geschieden”, besloot de onderwijsinspecteur zijn brief van 8 juli 1955.

Eigen schoolbestuur

In de vergadering van het kerkbestuur van zondag 24 augustus 1958 kwam voor de eerste keer de splitsing van kerk- en schoolbestuur te sprake.

SPECIFICATIE VAN BATEN EN LASTEN. =====

no.	omschrijving	kasboekdatum	betaald bedrag
I 2.	<u>A.Timmermans koperslager te Wouw</u> levering en werkzaamheden privaten De bestaande privaten werden, tijdens de vordering door tankvalarbeiders, door deze totaal vernield.	9 Feb 45	f.265.97
II 3.	<u>J.Gerritsen, caféhouders te Wouw</u> Huur schoolruimte	31 Mrt 44	30.10
III 3.	<u>J.Gerritsen en P.Bröden, café- houders te Wouw</u> Huur schoolruimte	25 Apr 44	120.--
IV 3.	<u>Jac.Somers, caféhouder te Wouw</u> Huur schoolruimte	13 Nov 45	150.--
V 8.	<u>Kerkbestuur St.Lambertus te Wouw</u>	26 Jul 44	2.80
			<u>f.568.87</u>

Wegens het ontbreken van rekeningen werden bovenvermelde posten overgenomen uit het kasboek van het R.K.Kerkbestuur St.Lambertus te Wouw.

Burgemeester en Wethouders der gemeente Wouw,

de Burgemeester,

de Secretaris,

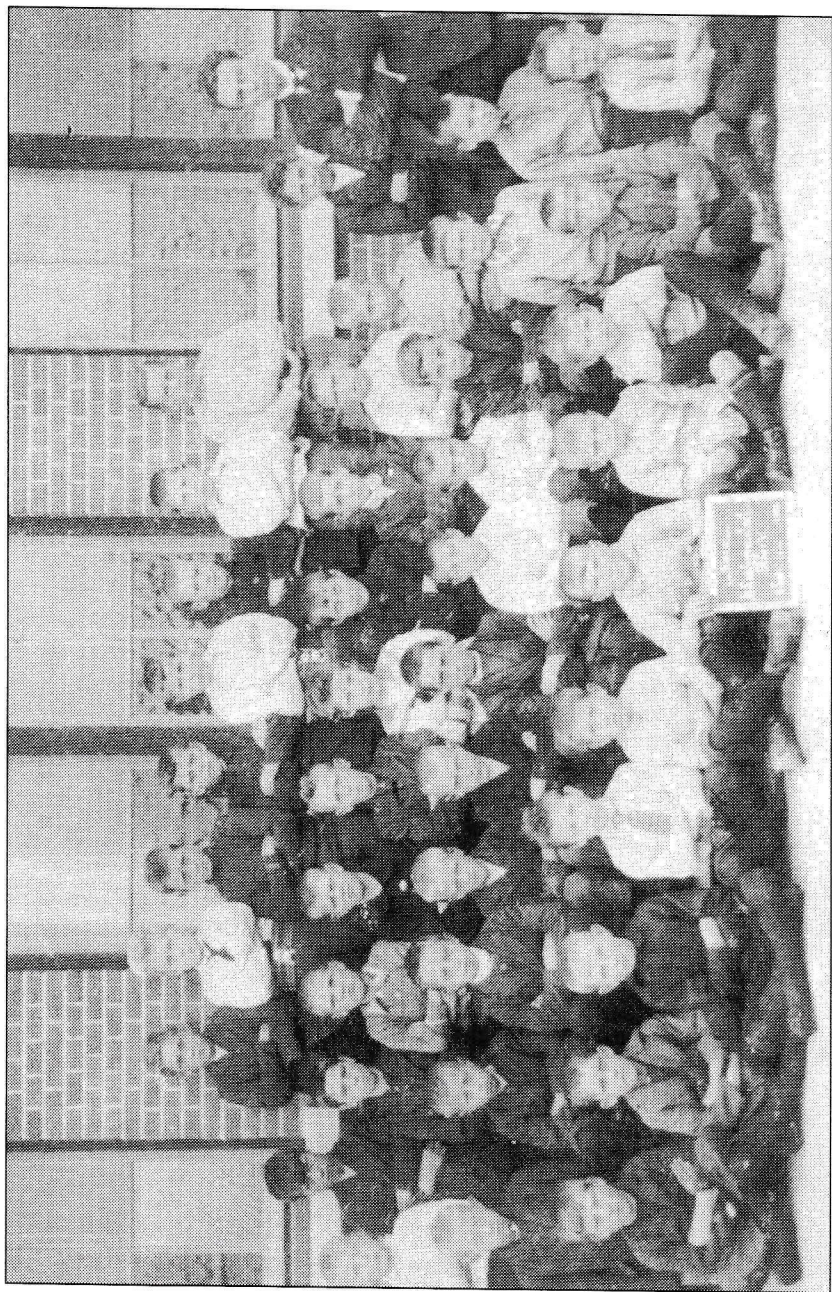
Overzicht van de kosten die aan het eind van de oorlog en direct na de bevrijding werden gemaakt om de kinderen toch les te kunnen geven. (Collectie gemeentearchief-Roosendaal)

4

Voorzitter Th. Wolters kaartte zelf deze zaak aan. „De voorzitter bespreekt verder de verhouding tusschen kerk- en schoolbestuur, welke in onze parochie steeds een is geweest. Volgens hem ten dienst staande gegeven is dit in meerdere parochies van elkaar gescheiden," noteerde de secretaris. De voorzitter gaf daarna de vergadering in overweging om eens over deze zaak na te denken. Dat denken duurde overigens niet lang, want nog dezelfde bijeenkomst werd besloten om een afzonderlijk schoolbestuur te maken. Natuurlijk wilde pastoor Wolters een dikke vinger in de pap houden, want de voorzitter van het kerkbestuur moest wel in het schoolbestuur plaats nemen. „Als lid van dit schoolbestuur zal worden getracht ouders van schoolgaande kinderen aan te zoeken daarbij rekening houdend met de verschillende standen in de maatschappij", notuleerde secretaris A. van Oers.⁵⁾

NOTEN

1. Dossier A 654 van het lopend archief in de voormalige archieffelder te Wouw.
2. Niet geïnventariseerd archief dat voor de samenvoeging met Roosendaal in archieffelder van de gemeente Wouw stond. Brief van 19 december 1950.
3. Notulen van de Wouwse raad. Niet geïnventariseerd archief, boek 355. Vergadering van 28 februari 1952.
4. Administratief Archief Wouw 1811-1927 Nr.4461. Brief van 26 mei 1955.
5. Archief Lambertusparochie Wouw nr. 10. Notulen kerkbestuur van 24 augustus 1958.

Lambertusschool - 5^e klas - 1921

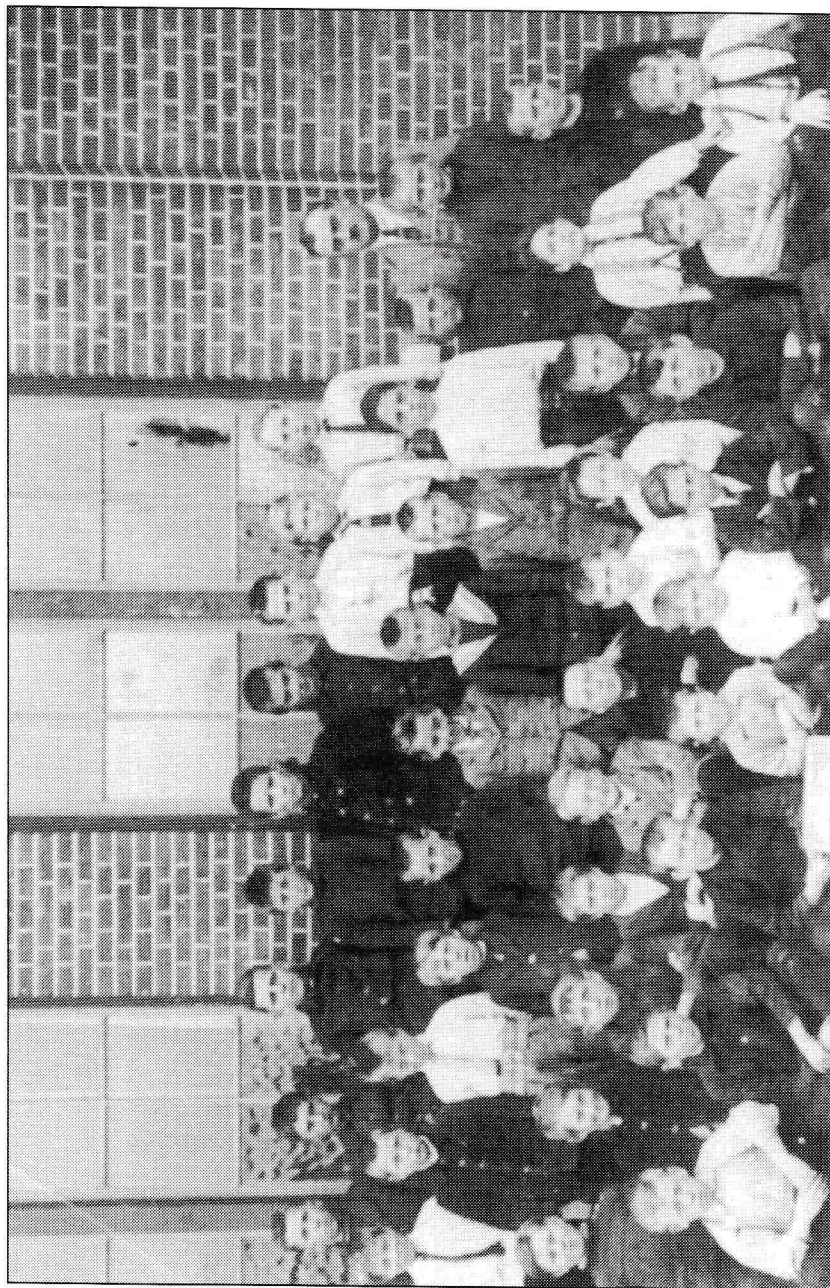
Deze foto van de vijfde klas van meester Cyrillus van der Heijden werd op 5 september 1921 voor het schoolgebouw gemaakt.

Zittend v.l.n.r.: ? , Willem Maas, Vroegrijk, Harry Havermans, Coppens, Matthijssen, Kees Baeten, ? , Marijntje Heeren en Jac. Tholhuijsen.

Tweede rij zittend v.l.n.r.: Willem Heijnen, Janus Hermans, Uijtdewillegen (Warberg), Godschalk (Vroenhout), Geert de Regt, Arjaan Rommens, ? , Janus van Dijk, Nil van Oosterhout, ? , Merijn Rijnkels.

Derde rij staand v.l.n.r.: Coppens, Polleke Stander, Damen (Looike), Jan van de Kar, Martien de Keizer, Damen, Guust van Aerssen, Toon Buijk, ? , Jan Sips, ? , Van Loon (Kleine Spellestraat), meester C. van der Heijden.

Achterste rij v.l.n.r.: ? , Jac. van Wezel, De Bruijn (Spellestraat), Goort van Gremberghe, ? , ? , ? , ? . (Foto collectie De Vierschaer-Wouw)

Lambertusschool - 6^e, 7^e en 8^e klas(?) - 1924

Deze klas staat ook bekend als de klas van de 'Janussen' en hun onderwijzer was Jan Baeten. De foto werd op het schoolplein aan de Schoolstraat gemaakt.

Zittend v.l.n.r.: Kees Bakx, ?, Sjors van de Berg, ?, Janus Tholhuijzen, Harry Havermans, ?, Janus Elst en Marijn van Eekelen.

Tweede rij knielend v.l.n.r.: Henk Koen, Sebregts, Piet Doggen, ?, Louis Withagen, Willen van Tilburg, Louis Tholhuijzen, Tuur van Aerssen, ?, Janus Konings en Janus de Bakker.

Derde rij staand v.l.n.r.: Jan Siebens, ?, Jef Dekkers, Augustijn, Kees Rijnkels, Adrie Damen, Charles Baeten, Piet Elst, Toon van Eekelen en ?. (In deze rij missen we nog een kind).

Achterste rij v.l.n.r.: Jac. Hertogh, M. van Bergen, Goort van Gremberghe, Kees Dekkers, Janus de Bruijn, Janus van Dijk, Janus Buijsen, Janus Timmermans en Jac. Elst. Achter de derde rij staat rechts bovenmeester Jan Baeten. (Foto collectie De Vierschaer-Wouw)

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankcentrale "Wouw" B.V.

